

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

Министър на финансите

Изх. № 11-03-7

София, 01.02.2007 г.

ДО

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

ОТ МИНИСТЪРА НА ФИНАНСИТЕ

ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 12/2006 г.

ОТНОСНО: Искане на 54 народни представители от XL Народно събрание за установяване противоконституционност на чл. 4 и чл. 5 от Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2007 година

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛЮ,**УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

В съответствие с чл. 150, ал. 1 и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България, 54 народни представители от XL Народно събрание са поискали Конституционният съд да обяви за противоконституционни разпоредбите на чл. 4 и чл. 5 от Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2007 г. (обн. ДВ, бр. 105 от 2006 г.).

Според народните представители посочените правни норми са противоконституционни. Изложени са съображения за противоречие с разпоредбата на чл. 52, ал. 1 от Конституцията на Република България. Твърди се, че с нормите на чл. 4 и чл. 5 от Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2007 г. е въведено ограничение в конституционния принцип на достъпност на медицинската помощ при специализирано извънболнично лечение, при осъществяване на медико-диагностични

21

дейности, както и в болничната помощ. Според искателите, с оспорените разпоредби са нарушени основни принципи на Конституцията на Република България и по-специално равнопоставеността и достъпността при предоставянето на медицинска помощ и ползването ѝ от здравноосигурените лица.

С определение от 18 януари 2007 г. по конституционно дело № 12/2006 г. Конституционният съд е допуснал за разглеждане по същество искането на петдесет и четири народни представители от XL Народно събрание за установяване противоконституционност на чл. 4 и чл. 5 от Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2007 г. и е конституирал министъра на финансите като заинтересована страна по делото.

С оглед предоставената ми възможност и в определения от Вас срок изразявам становище, че искането на народните представители е неоснователно по следните съображения:

С разпоредбата на чл. 4 от Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2007 г. (ЗБНЗОК) е предвидено, че всяко тримесечие към договорите с изпълнителите на първична и специализирана медицинска помощ Националната здравноосигурителна каса определя броя на назначаваните специализирани медицински дейности, както и стойността на назначаваните медико-диагностични дейности по ред, утвърден от Управителния съвет на касата. Нормата на чл. 5 от закона предвижда определяне от Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) на общата стойност на извършената от изпълнителите на болнична медицинска помощ дейност, разпределена по месеци по ред, утвърден от Управителния ѝ съвет.

В искането на народните представители се поддържа противоречие на посочените правни норми с разпоредбата на чл. 52, ал. 1 от Конституцията на Република България, в който са прокламирани като основни права на гражданите правото на здравно осигуряване, гарантиращо им достъпна медицинска помощ и правото на гражданите на безплатно ползване на медицинско обслужване.

Безспорно е, че правата на гражданите за достъпна медицинска помощ чрез здравно осигуряване и безплатно ползване на медицинско обслужване са основни конституционни права и са неотменими съгласно разпоредбата на чл. 57, ал. 1 от Конституцията. Но както е приел и Конституционния съд в мотивите на Решение № 8 от 1998 г. по конституционно дело № 3/1998 г. конституционната разпоредба на чл. 52, ал. 1 „не е пряко приложима и в нея е указано, че тя ще се прилага при условия и ред, определени със закон. Конституционният

законодател делегира на Народното събрание правото със свой нормативен акт - закон, да регулира основните обществени отношения, засягащи тези конституционни права”.

Конституционна делегация е предвидена и по чл. 52, ал. 1 и по чл. 52, ал. 2 от основния закон, досежно здравното осигуряване и финансирането на здравеопазването.

Основните права на гражданите включват правото на здравно осигуряване, гарантиращо им достъпна медицинска помощ и правото на безплатно ползване на медицинско обслужване. Те са прогласени в ал. 1 на чл. 52 от Конституцията, а в ал. 2 са посочени източниците на средства, които обезпечават финансово здравеопазването.

Основните правни средства за реализиране правата на гражданите за достъпна медицинска помощ са намерили своята уредба в отделни закони, издадени на основание делегацията на чл. 52, ал. 1 и ал. 2 от Конституцията на Република България, а именно приетите от парламента редица специални закони – Закона за здравното осигуряване (ЗЗО), Закона за здравето (ЗЗ), ежегодните закони за бюджета на Националната здравноосигурителна каса и др. С посочените закони са уредени правата на гражданите на здравно осигуряване, кръгът на осигурените лица, правото им на безплатно медицинско обслужване, финансовият механизъм за осигуряване на основното им право на здравно осигуряване по чл. 52, ал. 1 от Конституцията и др. От изложеното следва, че Конституцията не определя реда и конкретните условия, при които възниква правото на здравно осигуряване, в нея липсва лимитативно изброяване и на източниците, от които ще се осигуряват необходимите средства за заплащането на медицинска помощ, както и формите, чрез които ще се реализира плащането. И това е така, тъй като основният закон има за цел да определи единствено рамката за реализирането на правата на гражданите в цялост, но не и редът и условията за тяхното реализиране. Касае се за различни правоотношения, които са предмет на самостоятелна законова уредба, съответстваща на основните принципи на Конституцията на Република България.

Правото и задължението да регулира основните обществени отношения, засягащи конституционните права по чл. 52, ал. 1, законодателят е реализирал с приемането на Закона за здравното осигуряване, съгласно който бюджетът на Националната здравноосигурителна каса е „основен финансов план за набиране и разходване на паричните средства на задължителното здравно осигуряване и е отделен от държавния бюджет” – чл. 22, ал. 1 от посочения закон. В този смисъл правата на гражданите по чл. 52, ал. 1 от Конституцията могат да се реализират само в рамките на системата на задължително здравно осигуряване, което от своя страна функционира единствено в рамките на бюджета, формиран за целта.

Оспорените разпоредби предвиждат правила за разпределението на предвидените в Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2007 г. средства за определени здравноосигурителни плащания. По своята правна същност тези правила представляват условията и реда при финансирането на медицинската помощ, извършвано чрез здравноосигурителната система, към които препраща и чл. 52, ал. 2 от Конституцията. Докато със Закона за здравното осигуряване е гарантирано на осигурените лица свободен достъп до медицинска помощ чрез определен по вид, обхват и обем пакет от здравни дейности, които се заплащат от Националната здравноосигурителна каса, с ежегодния закон за бюджета на Националната здравноосигурителна каса се определя и утвърждава конкретната финансова рамка, позволяваща задоволяването на здравното обслужване на осигурените лица. От което следва, че правните белези на достъпа до медицинска помощ са два и трябва да са налице кумулативно: наличие на помощта в пакета здравни дейности и наличен финансов ресурс, осигурен за нейното осъществяване.

Разпоредбите на чл. 4 и чл. 5 от Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2007 г. имат за цел единствено да гарантират, че разходите, заплащани от Националната здравноосигурителна каса по договори с извършители на медицински услуги, ще се осигуряват в рамките на бюджета на касата за 2007 година. Нещо повече, ако се разгледа обратната хипотеза на несъобразяване на заплащаните от НЗОК цени и обеми с рамката на бюджета на тази солидарна осигурителна система, е възможно преди изтичане на годината финансовите ресурси на НЗОК да бъдат изчерпани, което от своя страна би довело до ограничаване на правата на гражданите по чл. 52, ал. 1 от Конституцията.

Правото на гражданите на здравно осигуряване, гарантиращо им достъпна медицинска помощ и на безплатно ползване на медицинско обслужване, не е абсолютно по своя характер. То може да подлежи на редица ограничения от обективен и субективен характер. Такива ограничения могат да произтичат от различни конституционни ценности и принципи – например закрилата на правата или законните интереси на други лица (чл. 57, ал. 2 от Конституцията). За да защити обществения интерес, който в случая е интерес от стабилна финансова устойчивост на бюджета на Националната здравноосигурителна каса през 2007 година, Народното събрание разполага с правото да определи условията и реда за финансирането на медицинската помощ чрез здравноосигурителната система. Това то е сторило с оспорените разпоредби. Упражняването на това право от Народното събрание е въпрос на целесъобразност, поради което липсва нарушение на Конституцията. В общ интерес е правото на гражданите на здравно осигуряване да става при спазването на

определените от Народното събрание изисквания по чл. 4 и чл. 5 от Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2007 година.

Определените от законодателя условия и ред за заплащане на медицинската помощ не накърняват основните права на гражданите, залегнали в чл. 52, ал. 1 от Конституцията. С оспорените правни норми законодателят е гарантирал осигуряването на достъпна медицинска помощ по смисъла на същия конституционен текст. Достъпна е медицинската помощ, която предоставя възможност за медицинско лечение на всички граждани в случай на заболяване, равни условия и еднакви възможности за ползване на лечението.

Неоснователно се поддържа в искането, че предвидените в чл. 4 и чл. 5 от Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса средства не са обвързани с броя на пациентите и нуждите на осигурените лица. В тази връзка следва да се има предвид, че установения с оспорените разпоредби механизъм за разпределение на разходите по бюджета на касата е конституционно съобразен, тъй като е определен от Народното събрание в рамките на делегираното му от конституционния законодател право да определи условията и реда, при които се финансира медицинската помощ чрез здравноосигурителната система.

Чрез определения от законодателя механизъм за разпределение на разходите по бюджета на Националната здравноосигурителна каса се регулира създадената система за социална здравна защита на населението, като се предоставя максимален достъп до медицинска помощ и се обезпечават равноправното положение на осигурените лица при получаването ѝ.

Предвид изложеното, моля на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България да постановите решение, с което да отхвърлите искането на групата народни представители от XL Народно събрание за обявяване на противоконституционността на разпоредбите на чл. 4 и чл. 5 от Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2007 година.

ЗА МИНИСТЪР:

/ДИМИТЪР ИВАНОВСКИ/

"За министър:
Заместник-министър .....
Заповед за встъпване № ....."